

ΠΑΛΗΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Ραδιοφωνική έκπομπή διά τήν 19 ην
Νοεμβρίου, 1972, ήνέραν Κ Υ Ρ Ι
Α Κ Η Ν καί ὥραν 20.30 - 21.00.

Τήν έκπομπήν παρουσιάζουν ὁ ΚΩΣΤΑΣ
ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ καί ὁ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥ -
ΚΑΚΗΣ. Τραγουδοῦ ἡ ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στήν τελευταία μας συνάντησι ἀγαπητέ μου Γιάγκο, ἀνοίξαμε
μεγάλη φάμπρια μέ τόν 'ὀδηγό τῶν 'Αθηνῶν πού ἔγραφε μέ στί-
χους στά 1885 ὁ Γεώργιος Σουρῆς.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί φαντάζομαι ὅτι θά εἶναι μοναδικό παράδειγμα σ' ὄλον τόν κό-
σμο καί σ' ὄλους τούς αἰῶνες, ἓνας ὀδηγός πόλεως γραμμένος μ' εὐ-
θυμούς στίχους, ἀφοῦ καί ὁ τίτλος του ἀκόμα εἶναι μ' ἓνα δίστιχο
ΟΔΗΓΟΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ - ΧΡΗΣΙΜΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟΝ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό θυμᾶσαι βλέπω. Ποῦ ἐμείναμε τήν περασμένη ἐβδομάδα ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Στήν ὁδόν 'Ερμοῦ, μετά τήν Καπνικαρέα

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ακριβῶς. Δηλαδή εἶχαμε περάσει τήν Καπνικαρέα καί εἶχαμε φτά-
σει στήν Μητρόπολι, γιατί θυμᾶμαι ὅτι εἶχες διαβάσει τό κλασ-
σικό δίστιχο :

Μά νά καί ἡ Μητρόπολις. Μισό λεπτό σταμάτα,
σταυροκοπήσου τρεῖς φορές καί πέρασε διαβάτα !...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μάλιστα. Προχωροῦμε λοιπόν ἀνεβαίνοντας τήν ὁδόν 'Ερμοῦ.

'Ιδοῦ λοιπόν, βρισκόμαστε στόν δρόμον τοῦ 'Ερμοῦ
κι' ὑπάρξεις βλέπεις θελκτινάς, δύο-δύο καί τρεῖς ὁμοῦ.
'Εβγῆσαν στά ἐμπορικά νά πᾶνε νά φωνίσουν
καί ἄν δέν ἔχουν χρήματα νά τά ξεκοιναλίσουν
πάλιν γυρίζουν, σύστημα καινούργιο ἐν 'Αθήναις
νά βλέπουν καί νά χάσκουνε στίς ἀπλούσιες βιτρίνες
Κι' ἀνεβοκατεβαίνουνε ἀργά καί δίχως φούρια
μ' αὐτά τά φουσιωτά τά πούφ... καί τά παχειά τουρνούρια.

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στάσου Γιάννο, γιατί έδω χρειάζεται μιá επεξήγησις γιá τίς άιροάτριές μας. Είπες δυό λέξεις : Τά πούφ και τά τουρνο ^{όπίσθια}
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ητανε εκείνη ή άπαίσια μόδα τότε, νά φουσκώνουν τά ~~άκροά~~ ^{όπίσθια} τών γυναικών μέ πρόσθετες καμπυλότητες : Τό πούφ, ήτανε ένα μαξιλαράκι πού τό παραχώνανε κάτω άπό τό φουστάνι και έκανε τήν γυναίκα νά περπατάη σαν ξυλόκοττα...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπράβο. Καί τό τουρνουρι ήτανε κάτι παρόμοιο. 'Επάνω άπό τήν μέση έρχότανε ό γυναικεύος κορσές, χιλιοσφιγμένος στήν μέση και λασκαρισμένος στό στήθος ώστε νά ύπάρχη ένα φούσιωμα έμπρός στό στήθος και άλλο φούσιωμα άπό τό τουρνουρι πτά ^{όπίσθια}... Φαντάζεσαι τό θέαμα :
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τό φαντάζομαι. Μά άς δοϋμε τί γράφει ό Σουρής γιá τήν όδόν 'Ερμού και τά έμπορικά της :
- 'Εδω τά πάντα βρίσκουνε, τά πάντα οί 'Αθηνατες γι'αυτό και τριγυρίζουνε, μεσόκοπες και νέες και στίς βιτρίνες στέκονται, χαζεύοντας κορσέδες, μεταξωτά ύφάσματα, κασμήρια και πλισσέδες φουλάρια, μουaré, σανζάν, χασέδες και περνάλια όαντέλλες ποικιλώτατες και μερικά ρετάλια. Καί μπαίνουνε στα μαγαζιά, ύφάσματα έξετάζουν τά τόπια οί ύπάλληλοι άνεβονατεβάζουν, ~~αλλά οι κοπέλες κείνες οι όμορφες κείνες~~ μά κείνες δέν σιαμπάζουνε ή μόδα τί όρίζει κι'έτσι τό ένα τούς βρωμά και τ'άλλο τούς μυρίζει κι'άφοϋ λοιπόν τό μαγαζί τό κάνουν άνω κάτω σηκώνονται και φεύγουνε νά πάνε παρακάτω !...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βλέπεις Γιάννο μου ότι ή κατάσταση δέν άλλαξε άπό τότε. Καί σήμερα τά ίδια κάνουνε οί γυναίκες όταν φωνίζουν μέ μιá διαφορά : "Ότι σήμερα είναι κάπως συντομώτερες, γιατί σήμερα στα καταστήματα νεωτερισμών, οί πελάτισσες φωνίζουν όρθιες και κουράζονται, ένω τότε ήτανε καθιστές και κουραζότανε μόνο ό φουκαρής ό ύπάλληλος...

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ας αφήσωμε ὄμως τὰ μαγαζιά τῆς ὁδοῦ Ἑρμοῦ καί ἄς προχωρήσωμε μέ τόν Ὁδηγό τοῦ Σουρῆ. Ποῦ ἔσταθήκαμε ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κοντά στήν πλατεῖα Συντάγματος, στήν ὁδόν Ἑρμοῦ...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μάλιστα. Λοιπόν εἰς τοῦ Συντάγματος εὐρέθης τήν πλατεῖαν πού εἶναι ὅπως πάντοτε εἰς πλήρη ἀπαρτίαν, ἀπό σοφούς καθηγητάς καί ὀλόκληρον τόν στόλον τμηματαρχῶν, διευθύντ ὦν καί ἄλλων ἀργοσχόλων πού συζητοῦν καί συζητοῦν στά πέριξ καφενεῖα καί εἶναι πάντα σύμφωνοι γιά μιᾶ διαφωνία. Εἰς τήν πλατεῖα, διαρκές καί αἰώνιον σεργιάνι στά καφενεῖα μαίνονται κατὰ τοῦ Δεληγιάννη, εἰς τήν πλατεῖα ἀκούγεται συνήθως μουσική στά καφενεῖα μιᾶ φωνή : Βάλε βαρὺ γλυκύ !...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναι μπράβο. Καλὰ πού ὑπάρχει ὁ Σουρῆς καί μάς θυμίζει μερικές λεπτομέρειες. Στήν πλατεῖα Συντάγματος, ἐπαιάνιζε κάθε ἀπόγευμα ἡ στρατιωτική μουσική. Καί εἶναι γνωστό τό ἀνέκδοτο ἑνὸς κομματάρχου τοῦ Δεληγιάννη, πού ἔφθασε στήν Ἀθήνα ἀπό τήν ἐπαρχία του γιά νά ἐπιτύχη ἕνα διορισμό. Ποῦ νά σέ διορίσω ἀγαπητέ μου, τοῦ εἶπε ὁ Δεληγιάννης, πού δέν ξέρεις καί γράμματα ; Καί ὁ ἐπαρχιώτης κομματάρχης ἀποκοίθησε : Τί χρειάζονται τὰ γράμματα κύριε Πρωθυπουργέ ; Ἐκεῖ στήν πλατεῖα Συντάγματος πού παίζει ἡ μουσική, εἶναι ἕνας στή μέση πού κουνάει τὰ χέρια του. Βάνε με νάν τὰ κουνᾶω ἐγώ...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πολύ ὠραῖο. "Ας προχωρήσωμε ὄμως στόν Ὁδηγό τῆς Ἀθήνας. (Διαβάζει) Στό Σύνταγμα, συχνάζουνε οἱ ἄθηναῖοι ὅλοι μᾶ ἡ πλατεῖα Συντάγματος ἔχει καί περιβόλι. Κήπος Μουσῶν, ἐλέγετο, μᾶ τώρα ἀποκαλεῖται : Κήπος Λαοῦ... καί χαίρονται γι'αὐτό οἱ συμπολίται. Ἄντίκρυ, τό Ἀνάκτορον, περικαλλές ὑφούται πού καίγεται πολύ συχνά, πλὴν δέν ἀποτεφροῦται.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι'αὐτό ἀλήθεια εἶναι. Δυὸ καί τρεῖς φορές εἶχε γίνει πυρκαγιά στό Παλάτι καί ἔτρεχε ἡ πυροσβεστική Ὑπηρεσία πού βρισκότανε τότε στόν περίβολο τῆς Βουλῆς καί τήν ἔσβηνε

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μά πώς γινότανε νά πιάνη φωτιά τό Παλάτι τόσο συχνά ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν ήτανε δύσκολο Γιάγιο μου νά πιάνη φωτιά ένα σπίτι εκείνη τήν εποχή. Ήλεκτρικό φως δέν υπήρχε ακόμη, παρά μονάχα γιάζ και λάμπες του πετρελαίου. Καποια κουρτίνα τύχαινε νά βρισκεται κοντά σέ μία λάμπα και έρπαζε φωτιά... Βγαίνανε φλόγες από ένα παραθυρο, φώναζε ο κοσμάκης : Καίγεται τό Παλάτι.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τό καταλαβαίνω. Κι' έτρχε ή Πυροσβεστική Ύπηρεσία και έσβηνε τήν φωτιά. Όμως ο οδηγός των Αθηνών του Σουρή, μετά τήν πλατεία Συντάγματος φθάνει στήν οδό Σταδίου.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ποθ' άλλου νά πάη ; Ή Αθήνα εκείνη τήν εποχή, στά 1885, ήτανε δλη δλη αυτό τό τρίγωνο : Έρμου - Σταδίου - Αίόλου. Όλη ή Αθήνα κυκλοφορούσε σ' αυτούς τους τρεις δρόμους, κάθε μέρα. Χωριό πραγματικό... και όταν ήθελες νά συναντήσης κάποιον, δέν είχες παρά νά κάνης μία δυό βόλτες στήν οδό Σταδίου γιά νά τόν πετύχης. Άλλως τε ήτανε ώρατος περίπατος ή οδός Σταδίου μέ τίς δενδροστοιχίες της.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μή μου πής ότι ή οδός Σταδίου είχε δένδρα...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Είχε και μάλιστα : άνακίες. Ύπάρχουν ακόμη παλαιές κάρτ - ποστάλ, πού δείχνουν τήν οδό Σταδίου μέ τά δενδράκια της
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Και πότε τά ξερριζώσανε αυτά τά δένδρα ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Είμαι τώρα καμμιά -εξηνταριά χρόνια, γύρω στά 1910. Έγινε τότε μεγάλη μάχη στίς έφημερίδες, αν έπρεπε νά κοπούν τά δένδρα ή όχι. Οι μισές έφημερίδες είχανε ταχθεί υπέρ του μοντερνισμού της πρωτεύουσας και ήθελαν νά κοπούν τά δένδρα. Άλλες πάλι, θέλανε νά διατηρήση ή πόλις τόν ρομαντικό της χαρακτήρα. Φυσικά υπερισχύσανε οι πρώτοι και τά δένδρα κόπηκαν. Μάλιστα θυμάμαι ένα σχετικό τετράστιχο πού είχε δημοσιευθεί στήν έφημερίδα " Αθηναί " του Γεωργίου Πώπ. Πρός χάριν της κυκλοφορίας - των εύγενών μας των ποδών, έκόψανε τάς άνακίας - είς του Σταδίου τήν οδό,

'Επίφανε τίς ἀκαίειες - πού ἦταν στ' ἀλήθεια μιὰ μπωτέ
 ἂν ἦταν μοναχά κ α κ ί ε ς - δέν θά τίς κόβαμε ποτέ.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ναί, μοῦ τό ἔχεις ξαναπεῖ αὐτό τό χαρακτηριστικό τετράστιχο.
~~Ἐξάστιχο~~ Τό ἔχει γράφει ἂν θυμᾶμαι καλά ὁ Πολύβιος Δημητρακό-
 πουλος ἐπίσης μέγαλος εὐθυμογράφος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ὅμως ἡ ὁδός Σταδίου χάνοντας τὰ δενδράκια τῆς, ἔχασε καί τόν
 παληό τῆς ρομαντισμό καί κυρίως ἔχασε τίς καντάδες τῆς

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ἐφθάναν καί στήν ὁδόν Σταδίου οἱ κανταδόροι ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιατί ὄχι ; Ἡ ὁδός Σταδίου τότε, δέν εἶχε μόνο μαγαζιά καί
 ξενοδοχεῖα, ἀλλά καί πολλές κατοικίες. Οἱ μεγαλύτερες ἀθηναϊ-
 κές οἰκογένειες κατοικοῦσαν στήν ὁδόν Σταδίου. Τό σπίτι τοῦ
 Καραπάνου στήν ὁδόν Σταδίου ἦτανε ὅπου εἶναι σήμερα τό μέγαρον
 Τ.Σ.Α.Υ. τό σπίτι τοῦ ποιητοῦ Γεωργίου Φροσίνη, τό σπίτι τοῦ
 Βούρου, κοντά στόν κληματογράφο Ἀττικόν, στό σπίτι τοῦ
 Παπαϊωάννου καί τόσα τόσα ἄλλα. Καί τὰ βράδυα, ὅταν μάλιστα
 δέν ἄναβε ὁ Δήμαρχος τὰ φανάρια τῆς Σταδίου, ἀκουγότανε ἡ καν-
 τάδα γιά κάποια πιπίνα πού θά καθότανε ἐκεῖ...

ΚΛΕΩΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Πιπίνα μου ἀφρόπλαστη,
 μήν πᾶς μ' ἄλλα πουλιά,
 στήν ἀγκαλιά μου πέταξε
 καί δός μου δύο φιλιᾶ...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί συνεχίζομε τόν Ὁδηγό τοῦ Σουρῆ. Βρισκόμαστε εἶπαμε στήν
 ὁδόν Σταδίου. Καί γράφει ὁ Σουρῆς :

Ὁδός Σταδίου : Τ ρ ᾶ μ β α ῦ καί ἡ Βουλὴ τοῦ Κράτους.
 Πολύ μοῦ ἀρέσει πού ὁ Σουρῆς τονίζει τήν λέξι : Τράμβαῦ...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναί, χρησιμοποιεῖ τόν ἀγγλικό τονισμό τῆς λέξεως : Τράμ-γου-
 αῖη... Φαίνεται ὅτι ἔτσι θά τό λέγανε τότε οἱ ἀθηναῖοι : Τράμ-
 βαῦ. Ἀργότερα ὅμως μετέθεσαν τόν τόνο τῆς λέξεως κι' αὐτό
 τό ξέρομε ἀπό τό παλαιό λαϊκό τραγουδάκι : θά πάρω τό
 τραμβάῦ ε νά δῶ πού θά μέ πάη...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί συνεχίζομε. Ὁδός Σταδίου : Τράμβαϊ καί ἡ Βουλὴ τοῦ Κοά-
τους
κι'οὶ Σταῦλοι οἱ Βασιλικοὶ μέ Ἴππους κομποτάτους...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἐδῶ θά σέ διακόψω Γιάγκο μου γιά νά σοῦ διηγηθῶ κάτι πολύ
κωμικο-τραγικό. Ἦτανε πρωτεύουσα αὐτή νά ἔχη σταύλους στό
κέντρο τῆς πόλεως ; Ξέρεις τί συνέβη ἓνα πρωῖ, παραμονές
Χριστουγέννων, στά 1908 νομίζω ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τί συνέβη ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Οἱ ἵπποκόμοι τῶν βασιλικῶν Σταύλων, εἶχανε βγάλει τά ἄλογά
τους γιά πρωῖνό περίπατο στήν ὁδόν Σταδίου μά τήν ὥρα ἐκεί-
νη ἐπέστρεφε ἀπό τόν πρωῖνό του περίπατο τό κοπάδι μέ τά
σκυλιά τοῦ Ἀρνιώτη, κάπου τριάντα σκυλιά, ἐνῶ ἀπό τό Σύν-
ταγμα κατηφόριζε ἓνας κατσικῆς μέ δεκα - δώδεκα κατσιῖνες
φωνάζοντας : Φρέσκο γάλα... ὁ γαλατῆς... Ταυτόχρονα ἀπό
τήν πλατεῖα τοῦ Κολοκοτρώνη, ἐρχότανε ἓνας μέ τίς γαλοπούλες
του - παραμονές Χριστουγέννων ἦτανε... Ὁ διάβολος τά ἔφερε
ᾧστε ἐκείνη τήν στιγμή τῆς γενικῆς συναντήσεως ὕπνων, σκυ-
λων, κατσικῶν καί γαλοπουλῶν, νά βγοῦν δυό γάτες ἀπό τοὺς
σταύλους κυνηγῶντας ἓναν τεράστιο ποντικό ἀπό τοὺς ὁποίους
ὑπῆρχε ἀφθονία στοὺς Σταύλους...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Φαντάζομαι τί θά ἔγινε ἢ μάλλον εἶναι ἀδύνατον νά τό φαντα-
σθῶ. Οἱ γάτες κυνηγούσανε τά ποντίκια, τά σκυλιά τοῦ Ἀρνιώ-
τη θά κυνηγήσανε τίς γάτες...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Οἱ γαλοπούλες πρόμαξαν καί σκορπίσανε...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τά ἄλογα τῶν Σταύλων ἐπίσης... οἱ κατσιῖνες τό ἴδιο...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί οἱ περαστικοὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου δέν ξέρανε ποῦ νά κρυφτοῦ-
νε μέσα σ' αὐτήν τήν ἐπαναστατημένη ζουγίλα...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί ὅλα αὐτά μέσα στόν κεντριώτερο δρόμο τῆς πρωτευούσης

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι' ἂν δέν ὑπῆρχαν τά δένδρα τῆς ὁδοῦ Σταδίου δέν θά ἔπαιρνε
τέλος αὐτή ἡ ἱστορία.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Γιατί τὰ δένδρα ; Σέ τί ὠφέλησαν τὰ δένδρα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Οἱ δύο γάτες ὅταν εἶδανε τόν κίνδυνον ἀπό τὰ σκυλιά σκαρφαλώσανε στά δένδρα καί τὰ σκυλιά ἔμειναν ἀπό κάτω ἀναστατώνοντας τόν κόσμον ἀπό τὰ γαυγίσματα... " Ἄς προωρήσωμε ὅμως στόν Ὁδηγό τῶν Ἀθηνῶν.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Γράφει ὁ Σουρῆς γιά τήν ὁδόν Σταδίου πάντα :

Παρέκει ὁ Τηλέγραφος καί τό Ταχυδρομεῖον

καί ὄπερ σπουδαιότερον, τό Κεντρικόν Ταμεῖον

πού οὐδέποτε ἔχει χρήματα καί εἶναι πάντα μετ' οὐ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἐδῶ θά ὁμολογήσω τήν ἄγνοιά μου.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἄγνοια ; Γιατί ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό Κεντρικόν Ταμεῖον τοῦ Κράτους, ξέρομε πού ἦτανε. Στό παλιό Ἰπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν, ἐκεῖνο τό ἀρχαῖο κτίριο τῆς πλατείας Κλαυθμῶνος ἐπάνω στήν ὁδόν Σταδίου, πού εὐτυχῶς ἔχει κατεφαισθεῖ χρόνια τώρα. Ὅμως δέν ξέρω πού βρισκότανε τό Ταχυδρομεῖο καί τό Τηλεγραφεῖο γιατί ἐγώ τὰ γνώρισα καί τὰ δύο καί τὰ θυμᾶμαι στήν πλατεία Κουδοβίκου ἀπέναντι στήν Ἑθνική Τράπεζα.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Βιά νά τό ἀναφέρει ὁ Ὁδηγός τοῦ Σουρῆ, κάπου ἐκεῖ θά ἦτανε.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κάποιος παλιός Ἀθηναῖος μου ἔλεγε ὅτι τό Ταχυδρομεῖο βρισκότανε ἀπέναντι ἀπό τήν Βουλή, ἐκεῖ ὅπου ἀργότερα ἦτανε τό Ταχυδρομικό Ταμιευτήριον. Ἐγώ καί πάλι σοῦ ὁμολογῶ ὅτι δέν τό θυμᾶμαι παρά στήν σημερινή του θέσι.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί ὁ Σουρῆς προχωρεῖ :

Κήπος Κλαυθμῶνος. Εἰς αὐτόν κανένας πιά δέν μένει διότι ὅλοι φαίνεται πῶς εἶναι διορισμένοι.

Νπρίζω ὅτι αὐτό τό δίστιχο θέλει μιά ἐπεξήγησι.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βεβαιότατα. Πρίν ἀπό τήν πρώτη πρωθυπουργία τοῦ Χαριλάου Τρικούπη, οἱ Δημόσιοι Ἰπάλληλοι δέν ἦτανε μόνιμοι. Ὅποια Κυβ.

νησις ανέλαμβανε τήν Ήξουσία, απέλυε τούς δημοσίους Ὑπαλλήλους καί διώριζε τούς φίλους της. Ὅλοι λοιπόν οἱ παυμένοι ὑπάλληλοι, μαζευόντουσαν στά παγιάκια τῆς πλατείας Δραγατσανίου, ὅπως λεγότανε καί λέγεται ἀκόμη καί σήμερα ἐπισήμως καί κλαίγανε τή μοῦρα τους. Κάποιος δημοσιογράφος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀπεκάλεσε τήν πλατεία Δραγατσανίου, πλατεία Κλαυθμώνος καί τό παρατσουλι αὐτό ἔμεινε καί ἐπεβλήθη.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πραγματικά. Καί σήμερα ἀκόμη σχεδόν κανένας δέν τήν ξέρει πλατεία Δραγατσανίου ὅλοι Κλαυθμώνος τήν λένε

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅπως καί τήν πλατεία Ἀγάμων. Πλατεία Ἀμερικῆς εἶναι τό ἐπίσημό της ὄνομα, μὰ ἐπειδή ἐκεῖ συχνάζανε τά ἐρωτευμένα ζευγάρια πενήντα χρόνια πρίν, τήν λέγαμε πλατεία Ἀγάμων καί ἔτσι ἔμεινε
"Ἄς συνεχίσωμε ὁμως τόν ὁδηγό.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ἄλλη ὁδός, παράλληλος πρός τήν ὁδόν Δταδίου εἶναι ἐπίσης ἡ ὁδός ἡ Πανεπιστημίου πού πῆρε ἄλλο ὄνομα καί εἶναι λεωφόρος Σαχάρα τοῦ κονιορτοῦ πού ὑφώνεται ὡς ὄρος !... Πλήν χάνεται ὁ κονιορτός, γι' αὐτό μήν ἀμφιβάλλετε σάν βρέχη κι' ὄλη πιά ἡ ὁδός... εἰς βοῦριον μεταβάλλεται...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Φαντάσου δρόμος... Τό καλοκαῖρι σιόνη βουνό, τόν χειμῶνα βοῦρος. Ὅμως αὐτό δέν ἐμπόδιζε τούς ναυναδόρους νά περνοῦν ἀπό τήν Πανεπιστημίου, νά στρίβουν στήν ὁδόν Χαριλάου Τρικούπη πού λεγότανε τότε ὁδός Πεναιωτῶν, γιά νά κάνουνε τήν καντάδα τους στίς γε ιτονοπούλες τῆς Νεαπόλεως...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία κιάνου) Μιά πεταλοῦδα νά 'μουνα
νά πέταγα σιμά σου...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Βρισκόμαστε τώρα λοιπόν στήν λεωφόρο Πανεπιστημίου καί γράφει ὁ Σουρῆς : Ἐνθάδε, κεῖται σοβαρά καί ἡ Ἀκαδημία πλήν βασιλεύει ἐν αὐτῇ, μεγάλη ἐρημία, τήν νύκτα μόνον ἡ σκιά τοῦ Σίνα μπαινοβγαίνει κι' ἀδημονοῦσα φαίνεται καί μετανοημένη...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα. Τό θέμα όμως της 'Ακαδημίας πού τήν έκτισε ό βαρῶνος Σίνας καί ἔμεινε ἔρημη καί ἄδεια πάνω ἀπό ὀγδόντα χρόνια, ἀπησχόλησε ὄλους τούς παλαιούς εὐθυμογράφους, ἀφοῦ ἐκτός τοῦ Σουρῆ, ἔχομε καί τόν Πολύβιο Δημητρακόπουλο πού γράφει γι' αὐτό τό κτίριο :

Καί τό λέν 'Ακαδημία - κι' εἶναι εἶδος ρημαδιό
 κι' ἔχει κουκουβάγια μία - κι' ἔχει κουκουβάγιες δύο
 κι' ἔχει ὄλο κουκουβάγιες - καθιστές ὀρθές καί πλά-
 γιες...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πλήν τό Πανεπιστήμιον, εἰς τήν πλευράν τήν ἄλλην ἀποτελεῖ ἀντίθεσιν, πραγματικά μεγάλην, διότι στίφη φοιτητῶν, γνώμας σοφάς ἀλλάζουν κι' ἐνίοτε καί μαγκουριές ἀνεβοκατεβάζουν...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Εδῶ εἶναι σαφέστατος ὁ ὑπαινιγμός τοῦ Σουρῆ γιά τίς φοιτητικές ταραχές τοῦ περασμένου αἰῶνος. Καί ξέρεις τί σκέπτομαι ἀγαπητέ μου Γιάγιο ; Πῶς ἀλλάζουν οἱ καιροί, πῶς ἀλλάζουν τά ἔθιμα. Τότε δέν μπορούσε κανείς νά θεωρηταί φοιτητής ἂν δέν κρατοῦσε μαστοῦνι. 'Η μαγκοῦρα ἦτανε ἀπαραίτητο ἐξάρτημα κάθε νέου μόλις τελείωνε τό γυμνάσιο.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Σοβαρά μιλάς ; Εἶχες καί σύ μαγκοῦρα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μποροῦσα νά μῆν ἔχω ; 'Ο ἴδιος ὁ πατέρας μου μόλις μπῆκα στό Πανεπιστήμιο, μοῦ προσέφερε ὄδρο ἀκαδημαϊκοῦ πολίτου ἕνα μαστοῦνι, ἕνα κομψό καί λεπτό μαστουνάκι, ὄχι βέβαια ὄζῶδη ράβδον... μά ἐγώ εἶχα κρυφά καί ὄζῶδη ράβδον πού τήν κουβαλοῦσα μαζί μου ὄταν μυριζόμουν ταραχές στό Πανεπιστήμιο...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μπράβο Δημήτρη. 'Ομολογῶ ὄτι δέν σέ φαντάζομαι μαγκουροφόρον.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν γινότανε ἄλλοιῶς. Πρῶτα πρῶτα τό μαστοῦνι χρειαζότανε στήν παράδοσι, γιά νά τό κτυπᾶμε στά θρανία ὄταν διαφωνοῦσαμε μέ τόν καθηγητή πού ἐδίδασκε.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δέν μπορῶ νά καταλάβω διαφωνία φοιτητῶν μέ τόν καθηγητή.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μία μόνο ; Πολλές διαφωνίες καί πάντα γιά λόγους πολιτικούς.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Ομως αυτές οι διαφορές θά ήτανε μόνο στίς αΐθουσες του Πανεπιστημίου. "Υσ τερα θά μοιναίζατε...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οχι μόνο μονοιάζαμε, μά πηγαίναμε καί παρέα σέ κάποια φοιτητική ταβέρνα καί τραγουδούσαμε κανένα τραγουδι τής μόδας...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Τ ρ α γ ο υ δ ι (κατ'έκλογήν της)

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί προχωρούμε στόν 'Οδηγό του Σουρρή. Γιά τό 'Αρσάκειο δέν αναφέρει τίποτε ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ 'Απόμη στό 'Αρσάκειο εἶναι τό μυαλό σου ; Μήν βιάζεσαι καί ἔρχεται ἡ σειρά του.

Πλησίον τό 'Αρσάκειον, κατάστημα μέγαλον
καί πλήρες διδασκαλισσῶν καθώς καί διδασκάλων.
'Εδῶ φοιτοῦν μαθήτριες, σεμνοπρεπεῖς τό ἦθος
πού 'χουν πολλά χαρίσματα καί χάρες ἕνα πλήθος
'Εδῶ φοιτοῦν κοράσια, πού θά γένοῦν μαμάδες
κι'ὁ κόσμος πιά λιγώνεται σάν βλέπη 'Αρσακειάδες.
'Εδῶ σπουδάζουν γράμματα μέ ἔρωτα καί ζήλον
καί ἀπό τά παράθυρα τά ρίχνουνε στόν φίλον.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σκέψου Γιάγκο μου ὅτι ὅλα αὐτά τά γράφει ὁ Σουρρής στά 1885 δηλαδή σχεδόν πρό ἑνενηντα ἔτων. Σκέψου ὅτι τότε ἡ 'Αθήνα δέν εἶχε καμμιά σχέσι μέ τήν σημερινή μεγαλούπολι καί δέν ἀριθμοῦσε παρά πενήντα χιλιάδες ψυχές περίπου. "Ομως αὐτός ὁ μικρός πληθυσμός εἶχε βγάλει ἕναν ~~αυτοκρατορικό~~ εὐθυμογράφο σάν τόν Σουρρή, ἕναν σατυρικό καί μαστιγωτή σάν τόν Λασκαράτο ἕναν ἔρωνα σάν τόν Ροῦδη, ἕναν χαριτολόγο σάν τόν Δημητρακόπουλο. Τί σημαίνουν ὅλα αὐτά ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Οτι εἶναι μιᾶ πολιτεία πού ἀντλεῖ τήν δύναμί της ἀπό τά ἀρχαῖα χρόνια καί ὅτι τετρακοσίων χρόνων δουλεία καί σιλαβιά δέν τήν ἔκαναν νά ξεχάσῃ τό ἄττικό της ἀλάτι.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα. 'Εμεῖς ἤθελα νά καταλήξω. Βέβαια, ὅλα ὅσα γράφει ὁ Σουρρής, εἶναι λίγο ὑπερβολικά, μά σάτυρα χωρίς ὑπερβολή δέν γίνεται

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κι' όμως ο Σουρής τήν αγαπάει τήν 'Αθήνα. Τήν βρίζει, τήν
κακίζει, τήν είρωνεύεται γιατί τήν αγαπάει μ' όλο πού δέν ή-
τανε άθηναίος, νομίζω.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν ήτανε. Τό όμολογει ο Ίδιος στην άυτοβιογραφία του όπου
σημειώνει :

Κατ' άλλους είμαι γέννημα της ήρωϊδος Χίου
καί λέγουν πως έξ ευγενούς, κατάγομαι στοιχείου,
πλήν άλλοι παραδέχονται πατρίδα μου τήν Σύρον
καί άλλοι περισσότεροι τήν νήσον των Κυθήρων.
'Αλλά έ γώ, επιθυμώ νά είμαι πάντα Χιώτης,
μά κάποτε καί Συριανός κι' έσθ' ότε Τσιριγώτης.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Βλέπεις ; Πουθεν' δέν μιλά για τήν 'Αθήνα. Όμως στην 'Αθήνα
μεγάλωσε, στην 'Αθήνα σπούδασε, στην 'Αθήνα παντρεύτηκε καί
στην 'Αθήνα έζησε.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γι' αυτό τήν αγαπά...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κι' ας τήν βρίζω. Νά τό λέει κι' ο Ίδιος σ' ένα του στιχούργημα.
Γιά τήν 'Αθήνα ; Τί νά πώ ; Πάντα τήν ξεχωρίζω... Τόσο πολύ
τήν αγαπώ, πού διαρκώς τήν βρίζω...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί είναι ανεξάντλητος σέ σάτυρα καί είρωνεία. Γι' αυτό άφού
δέν τελειώσαμε άκόμη τόν 'οδηγό του, θά πρέπει νά επανέλθωμε
στην προσεχή μας συνάντησι. Γιά τήν ώρα, ές θυμηθούμε κανένα
λησμονημένο τραγούδι πρίν τελειώσωμε...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τί θά 'λεγες για τό παληό έκεινο : "Αϊ - Ήϊ - Ήϊ ; Νομίζω
πως δέν τό είπαμε ποτέ... 'Η κλειώ θά μάς τό θυμίση.

ΚΑΒΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Στόν βράχο έκει ένας νηός Ήϊ Ήϊ Ήϊ
τραγούδαγε στην καλή του...
τραγούδι πού μόνο αυτός, Ήϊ, Ήϊ, Ήϊ
τό ένοιωσε στην ψυχή του...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.